

Motion till riksdagen 2009/10:Ub408

av **Yvonne Andersson (kd)**

Hem- och konsumentkunskap

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hem- och konsumentkunskap bör betonas mer i skolans läroplan.

Motivering

För att möta det framtida klimathotet krävs ett förändrat konsumtionsmönster. Rika länder måste börja utveckla en annorlunda livsstil. Det handlar om bl.a. hur vi producerar, konsumerar och fördelar välfärd och produkter med allt mindre ohälsa och minskad miljöförstöring samt med större solidaritet med människor från andra länder.

Det handlar mycket om att möta nya utmaningar med ny bättre teknik, ”grön teknik”, och om att gå mot en ekologisk hållbar produktion och konsumtion. Detta måste göras på alla samhällsplan; alla är delaktiga i förändringen av vårt sätt att konsumera och producera.

Det rör inte minst den vanliga medborgaren i sitt vanliga familjeliv, det rör familjens ”bil, biff och bostad”. Det är transporter, livsmedel och bostäder som står för en stor del av klimathotet. Men det är även där vi kan finna lösningar. Att föra fram Agenda 21 och handlingsprogrammet från Riokonferensen från 1992 kan verka förlegat, men där slås det fast att samhällsutvecklingen bör präglas av tre samverkande dimensioner: den sociala, den ekonomiska och den ekologiska.

För att ändra ett beteende och få en förståelse för beteendens och inte minst konsumtionsvalens betydelse för miljö, ekonomi och hälsa måste vi sätta vårt hopp till den unga generationen. Det är naturligtvis framförallt föräldrar som kan och ska ha en central roll för fostrandet av sina barn till kloka och etiskt medvetna konsumenter. Skolan har också en viktig roll. Där är barn till alla typer av föräldrar rika, fattiga, välutbildade och lågutbildade. Det är en viktig plats för lärande för livet. Sverige har skrivit under FN:s deklaration

Fel! Okänt namn på

om mänskliga rättigheter där rätt till utbildning bekräftas och formuleras vid ett flertal tillfällen. I Dakarhandlingsplanen från 2000 formuleras ett antal mål där deltagarländerna bland annat åtog sig att ge utbildning för unga och vuxna, relevant lärande och färdigheter för livet. I sammanhanget beskrivs "literacy" och "life skills". Literacy kan översättas med basfärdigheter i att läsa, skriva och räkna och "life skills" är mer av allmänna färdigheter som problemlösningsförmåga, förhandlingar och sådant som är kopplat till livsuppehälle, familjeliv, inkomstbringande verksamhet, hälsa och miljö. Vi skulle kunna kalla detta för läran om hållbar konsumtion för både människa och miljö.

Det är tyvärr en brist i läroplanen att det inte tydligare finns mål för hållbar konsumtion. I dag är det endast på ett ställe i läroplanen där konsumtionsfrågor nämns och det är under rektors ansvar. Rektorn ansvarar för skolans resultat och skall därför inom givna ramar tillgodose att "ämnesövergripande kunskapsområden integreras i undervisningen i olika ämnen. Sådana kunskapsområden är exempelvis miljö, trafik, jämställdhet, konsumentfrågor, sex och samlevnad samt risker med tobak, alkohol och andra droger."

Det är för diffust och det är en svag skrivning där ansvaret för konsumentfrågor inte är explicit ett ämne. Hem- och konsumentkunskap är ett ämne som handlar just om att leva i en vardag, att bidra med sitt, både som social varelse och som konsument, och i viss mån producent. Tyngdpunkten ligger på mat och måltider, social gemenskap, boende och konsumentperspektiv. Att bo, äta och vara älskad och omtyckt av andra är viktigt för alla. Det finns fler saker som gör hem- och konsumentkunskap unikt. Det är kombinationen av övning i omsorg och tekniskt, rationellt tänkande, effektivitet, sparsamhet etc. Det finns en strävan i ämnet att sammanföra det bästa från två världar, att på olika sätt spara på resurser, naturens resurser men också mänskliga såsom tid och pengar. Undervisningen kännetecknas av meningsfullhet och sinnliga upplevelser genom att fokus ligger på "att göra" samt erfarenheter och på ett helhetstänkande.

I hem- och konsumentkunskap läser man inte bara om olika valmöjligheter, man provar och upplever skillnaderna. I kursplanen talas om att reflektera i handling, det vill säga man följer hela processen och begrunder vad man gör, vad som sker, vilka konsekvenser valen får.

Grundskolans hem- och konsumentkunskapslektioner är på 118 timmar av totalt 6 665 för alla ämnen. Det är allt för litet med tanke på den nytta och potential ämnet har. Att det inte finns på gymnasieskolan som ett kärnämne är även det ett problem, om vi vill möta morgondagens utmaningar och rusta våra unga vuxna till att bli ansvarstagande etiska medvetna konsumenter som gör aktiva val för sig själva, och andra, djur och natur både lokalt och globalt. Därav är det rimligt att i samma omfattning som det är rimligt att ha gymnastik bör det vara obligatoriskt att lära sig att vara en smart och etisk konsument, att skapa och vårda ett hem, att sköta sin privatekonomi, att leva tillsammans och att klara av att laga mat och förstå matens betydelse för hälsa och prestation. Allt detta är kunskaper som förbereder unga medborgare att snabbt komma in i samhället och bli delaktiga i samhällslivet. Detta bör ges regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 25 september 2009

Yvonne Andersson (kd)